

¡BOMBA!

No es una cuestión de ayer,
mas no se acaba entendiendo
¿cómo es que sigue existiendo
violencia contra mujeres?



k'uintsil

Jueves 8 de enero de 2026

CAMPECHE · YUCATÁN · QUINTANA ROO · AÑO 11 · NÚMERO 2638 · www.lajornadamaya.mx

Yaan u ka' jóok'sa'al u meyaj Jorge Luis Borges tu jo'oltoj 40 ja'abo'ob sa'atak u kuxtal jts'iib



Oochel Efe

Tumen te'el ja'aba' yaan u chukik 40 ja'abo'ob kiimik Jorge Luis Borgese' (1899-1986), juntúul wiinik jach k'ajoolta'ab yóok'olal ts'iibo'ob tu beetaje', u éeditorialil Sudamericana jeets'el tu lu'umil Argentina yéetel Alfaguara ichil u lu'umil Hispanoamérica' yaan u ka' jóok'siko'ob tuláakal u meyajil jts'iib tuka'atéen te'el ja'aba'.

Beyxan, Fundación Internacional Jorge Luis Borgese' tu k'a'aytaj táan xan u meyajtik jejeláas k'iimbesejo'ob ti'al u chiimpol'ta'al ts'iib tu beetaj, beyxan u máakil. Jts'iibe' sa'at u kuxtal tu k'iinil 14 ti' junio.

Éeditorial mola'ayil Alfaguarae' tu ts'áaj k'ajóoltbile' yaan u jóok'sik u meyajil Cuentos completos, Ensayos completos yéetel Poesía Completa

tu noj lu'umil España beyxan Latinoamérica ti'al u k'iinil 30 ti' marzo. Tu noj lu'umil Argentinae' ts'iibo'obe' yaan u jóok'sa'al ichil u kaatalogoil Sudamericana.

Kéen ts'o'okok u jóok'sa'al le meyajil je'elo', ti'al u wanail julioe' u mola'ayil Alfaguarae' yaan u ka' jóok'sik El Aleph yéetel El tango, ka'ap'èel k'a'anan ts'iibo'ob chúukbesik tsikbalo'ob yéetel ik'il t'aano'ob meyajta'ab tumen Borgese. Ti'al u winalil noviembree' tukulta'an u jóok'sa'al Poesía completa, Ficciones yéetel jun jaats tse'eko'ob ma' yáax jóok'sak mix juntéeni, ka'alikil ti'al u winalil enero ti' u ja'abil 2027 yaan xan u jóok'sa'al El oro de los tigres yéetel El informe de Brodie.

Octavio Paz ku ya'alik ka'ache', tsikbalo'ob ku ts'iibtik Borgese ka'ache' óoli' ku láaj belbesa'al ti' méetafisikóo tuukul: u k'aatchi'il wa jach jaaj le ba'ax jaaj u tukultik máako'. Tu ts'iibtaj "yéetel ki'iki' óol, tojbe'en tuukul, yéetel ts'u'uy tuukul. Mix máak yáax ts'iibnak ka'ach beey ich káasteen t'aano'... u noj meyaj Borgese' béeychaj u jach a'alik ba'al kex ma' yéetel ya'abach t'aano'obi'".

Borgese' tu pataj ya'abach noj meyajjo'ob sutt'anta'an ich maanal 25 t'aano'ob, ts'o'oke', k'ajóolta'an ti' jo'op'èel kóontinenteob. Sij tu ja'abil 1899, tu táankelemile' xooknaj Ginebra yéetel Inglaterra, ti'al u ja'abil 1919 bin kajtal España yéetel suunaj Argentina ti'al u ja'abil 1921.